

EL LENGUATGE

Portar i emportar-se (I)

4/IX/1997

Així com, segons que hem exposat en els nostres comentaris anteriors, el sistema català, pel que fa a l'ús dels verbs anar i venir, difereix del castellà, encara que els verbs «ir» i «venir» es corresponguin amb els nostres, també hi ha una diferència en el que concerneix la indicació de l'acció de transportar una cosa per tal de deixar-la en algun indret o lliurar-la a algú. En aquest cas, el sistema castellà comporta l'ús de dos verbs, «traer» i «llevar», el qual ús depèn de la situació respecte a la persona que parla, de l'indret on s'ha de deixar la cosa o de la persona a la qual s'ha de lliurar. El sistema català, en canvi, si bé també disposa de dos verbs bàsics per a aquests mateixos casos, portar i dur, no en condiciona l'ús a la direcció del transport, sinó que és indistint. Es pot dir que portar i dur són dos sinònims, si no perfectes, quasi perfectes.

Es lògic, doncs, que essent vàlid i normal, en tots els casos, l'ús indistint de portar i dur, en aquest punt no hàgim sofert la perturbació de la influència del castellà i s'esdevé més aviat el cas contrari, que els catalanoparlants, quan s'han d'expressar en castellà, vacil·lin en l'ús de «llevar» i «traer», perquè comporta una distinció que no observem en la nostra llengua.

El sistema català, però, presenta la particularitat que quan la idea de portar una cosa inclou la de treure-la d'un lloc, l'acció no s'expressa per mitjà de portar o dur, sinó pels seus composts respectius, emportar-se i endur-se que són, encara més, intercanviables en tots els casos. Convé saber que la partícula inicial d'aquests verbs no és el simple prefix que trobem en verbs com empitjorar o endurar, sinó el pronom en que, entre altres coses, indica procedència. En aquests verbs, però, com hem vist, hi figura com a element inseparable. Per tant cal no dubtar en l'escriptura de frases com *Me'n porto la cartera. Et vas emportar l'anell i t'enduu el llibre dedicat (que hom podria tenir la temptació de substituir, indegudament, per *Me'n porto...*, *T'e'n vas portar...* i *Se'n duu...*).*

ALBERT JANE